

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-02-16

Diarienummer N609-3925/23

Handläggare

Karin Pettersson

E-post: karin.pettersson@grundskola.goteborg.se

Bokslutsavstämning ersättning 2023

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

Grundskolenämnden fastställer bokslutsavstämning för 2023 vilket innebär att ingen extra utbetalning kommer att göras till enskilda huvudmän eller fristående verksamheter.

Sammanfattning

Tjänsteutlåtandet innehåller tillvägagångssätt för bokslutsavstämning för enskilda huvudmän och fristående verksamheter inom grundskola, förskoleklass, anpassad grundskola och fritidshem avseende 2023.

Årsbokslutet 2023 visar på ett negativt resultat om 4,155 mnkr för grundskolenämnden, vilket motsvarar en negativ avvikelse på 0,04 procent av kommunbidraget, varav utbildningsområdenas resultat uppvisar ett negativt resultat på 72,3 mnkr.

Grundskoleförvaltningens avdelningar samt förvaltningsövergripande budget redovisar en positiv avvikelse för 2023 på 68 mnkr, som i resursfördelningsmodellen angetts som *övergripande avsättningar och lokala avdrag*.

Grundskoleförvaltningen beaktar domen i Högsta förvaltningsdomstolen (HDF 2021 Ref 69) avseende bokslutsavstämning. Det innebär att modellen för bokslutsavstämning tar hänsyn till det ekonomiska resultatet över flera år samt per skol- och verksamhetsform.

Bokslutsavstämningen för 2023 visar att grundskolenämnden i rollen som kommunal huvudman, med beaktan av domen i HDF, inte har förbrukat mer resurser än vad som tilldelats i budget, därmed kommer ingen extra utbetalning att göras till enskilda huvudmän eller fristående skolor med anledning av bokslutet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kommunfullmäktige beslutar varje år om ramtilldelning till grundskolenämnden.

Grundskolenämnden fördelar därefter resurserna inom nämndens olika ansvarsområden.

Det innebär att nämnden i ett första steg tar ställning till och avsätter övergripande medel för befolkningsutvecklingen under året. Därefter avsätts medel för myndighetsutövning, administration, riktat särskilt stöd samt tilläggsbelopp innan ersättning per elev beräknas.

Bedömning ur ekologisk dimension

Grundskoleförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Vid beräkning av grundskolenämndens ersättning per elev tillämpas *likabehandlingsprincipen*, vilket innebär att ersättning till enskild huvudman och fristående verksamhet beräknas på samma grunder som tillämpas vid fördelning av resurser till kommunal huvudman (Budget 2023, Dnr N609-4184/22).

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 18 mars 2024.

Ärendet

Tjänsteutlåtandet innehåller tillvägagångssätt och ekonomisk information för bokslutsavstämning för enskilda huvudmän och fristående verksamheter inom grundskola, förskoleklass, anpassad grundskola och fritidshem avseende 2023.

Beskrivning av ärendet

Bidrag på lika villkor

Ärendet om bokslutsavstämning syftar till att säkerställa att resurserna fördelas likvärdigt oavsett huvudman, det vill säga bidrag på lika villkor.

I skollagen står följande:

- *Likabehandlingsprincipen* ska tillämpas. Det vill säga att bidragen ska bestämmas på samma grunder som till den egna verksamheten.
- Kommunens *budget* ska ligga till grund för bidragen.
- Bidraget utgörs av ett *grundbelopp* och i förekommande fall ett *tilläggsbelopp*.
- Huvudmännen får *överklaga* kommunens bidragsbeslut hos allmän förvaltningsdomstol. Det innebär att domstolen kan pröva och fastställa bidragets storlek.

Resursfördelningsmodellen

Grundskoleförvaltningens resursfördelningsmodell är utformad utifrån principerna om bidrag på lika villkor, rektors ansvar för sin inre organisation samt förvaltningens förstärkningsområden; *Ökad kvalitet i undervisningen, Ledning och styrning och Likvärdighet*.

Resursfördelningsmodellen för grundskola, förskoleklass och fritidshem är uppsatt utifrån följande steg:

Övergripande avsättningar som ska täcka befolkningsutveckling (riskhantering), myndighetsutövning, administration, riktat särskilt stöd samt tilläggsbelopp.

Myndighetsutövning är avsatta medel för kommunövergripande kostnader för elever 6–15 år boende i Göteborg. Övergripande avsättningar påverkar därmed samtliga huvudmäns ersättning.

Grundbelopp som fastställer ersättning per elev i respektive skol- och verksamhetsform. Beloppet fastställs utan hänsyn till vilken huvudman eleven valt. Grundbeloppet innehåller två delar: *grundersättning* och *strukturersättning*. Strukturersättning ska avse ersättning som fördelas utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

Grundersättningen per elev är samma oavsett vilken skolenhet eller huvudman eleven valt medan strukturersättningen baseras på elevens förutsättningar att nå målen, socioekonomisk viktning.

Viktning av årskurs och ålder tar hänsyn till elevens årskurs för skolformerna grundskola inklusive förskoleklass och ålder för elever inskrivna på fritidshem.

Styrprinciper annan regi är det första steget som tar hänsyn till vilken huvudman eleven valt. Här tillförs enskilda huvudmän och fristående verksamheter schablonersättning för administration och moms.

Styrprinciper egen regi används för kommunala verksamheter där *lokala avdrag* görs för lokaler, skolledning, riktat särskilt stöd (nivå 2) och övriga avdrag som grundskolenämnden beslutat centralisera av den kommunala huvudmannens uppdrag.

Resursfördelningsmodellen för anpassad grundskola och fritidshem är uppsatt utifrån följande steg:

Övergripande avsättningar samma som för grundskolan

Grundbelopp som fastställer ersättning per elev i respektive skol- och verksamhetsform.

Beloppet fastställs utan hänsyn till vilken huvudman eleven valt. Grundbeloppet innehåller två delar: *grundersättning* och *strukturersättning*. Strukturersättning ska avse ersättning som fördelas utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Grundbeloppet tar hänsyn till vilken huvudsaklig kursplan (läroplan LSÄR 11) eleverna läser efter. Utöver grundersättningen kan tilläggsbelopp för särskilt stöd sökas för enskilda elever hos enskild huvudman. Fritidsersättningen motsvarar en tredjedel av skoldelens grundersättning

Viktning av årskurs och ålder Ersättningarna är samma för alla årskurser och åldrar i fritidshem.

Styrprinciper annan regi är det första steget som tar hänsyn till vilken huvudman eleven valt. Här tillförs enskilda huvudmän och fristående verksamheter schablonersättning för administration och moms.

Styrprinciper egen regi används för kommunala verksamheter där *lokala avdrag* görs för lokaler, skolledning och övriga avdrag som grundskolenämnden beslutat centralisera av den kommunala huvudmannens uppdrag.

Hantering av över- och underskott för kommunala resultatenheter över årsskiften

Grundskoleförvaltningens hantering av resultatöverföring mellan åren för kommunala resultatenheter skapar goda möjligheter till långsiktigt planerande och agerande. För att omfattas av hanteringen av resultatöverföring gäller att verksamheten bedrivs inom ramen för grundskolenämndens kommunala verksamheter.

Budget 2023 – ersättningsbelopp med komplettering

Grundskolenämnden beslutade om budget och ersättningsbelopp för 2023 i december 2022 (dnr N609-4257/22). Samtidigt beslutades att om ytterligare resurser tillförs kommunal huvudman under budgetåret ska motsvarande tillskott ges till enskilda huvudmän och fristående verksamheter, vilket baserats på rådande rättspraxis. (Ersättningsregler 2023 dnr N609-4256/22)

Under november 2023 beslutade nämnden om en kompletteringsbudget (dnr N609-4184/22), dessa medel fördelades lika utifrån antalet elever i kommunala skolor respektive skolor med enskild huvudman.

Grundskoleförvaltningens övervägande

Tillvägagångsätt

För att säkerställa att grundskolenämnden tillämpar *Bidrag på lika villkor* görs bokslutsavstämning 2023 mellan budgeterad nivå och utfall för det första steget i resursfördelningsmodellen; *övergripande avsättningar*.

I nästa steg görs en avstämning på om grundbeloppet täcker kostnaderna för förvaltningen som huvudman. Detta innebär att kostnaderna för skolverksamheten samt för *lokala avdrag* inte ska överstiga tilldelat grundbelopp till kommunal verksamhet. Bokslutsavstämningen ska även innefatta eventuella kompletteringsbudgetar som förvaltningen erhållit under året.

Bokslutsavstämningen sker när årsbokslutet fastställts och eventuell justering av ersättning görs via beslutad resursfördelningsmodell för 2023.

Dom i Högsta förvaltningsdomstolen om kvittning av över- och underskott

År 2021 beslutade Högsta förvaltningsdomstolen (HDF) om att ge en kommun (Malmö kommun) rätt att kvitta ett budgetunderskott under ett år mot tidigare överskott under tidigare år innan de avgör ifall de ska betala ut mer skolpeng till friskolorna i kommunen (HDF 2021 Ref 69). Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening har inte detta ansetts strida mot likabehandlingsprincipen. I domen står följande: ”Tvärtom förhåller det sig så, att om en kommun alltid skulle behöva kompensera fristående verksamheter för enskilda års underskott i den kommunala verksamheten men samtidigt inte ha möjlighet att utnyttja tidigare uppkomna överskott, skulle det innebära att den kommunala verksamheten – sett över tid – tilldelas mindre resurser i förhållande till de fristående verksamheterna.”

Resultat av bokslutsavstämning

Årsbokslutet 2023 visar på ett negativt resultat på 4,155 mnkr för grundskolenämnden, vilket motsvarar en negativ avvikelse på 0,04 procent av kommunbidraget, varav utbildningsområdenas resultat uppvisar ett negativt resultat på 72,3 mnkr. Grundskoleförvaltningens avdelningar samt förvaltningsövergripande budget redovisar en positiv avvikelse för 2023 på 68 mnkr, som i resursfördelningsmodellen angetts som *övergripande avsättningar och lokala avdrag*.

Grundskoleförvaltningen har utvecklat en modell för bokslutsavstämning av de kommunala skolenheternas över- eller underskott i jämförelse med budgeterade ersättningar (grundpeng). Modellens syfte är att stämma av ifall kommunen har förbrukat mer resurser än vad som utbetalats i grundpeng till skolor med enskild huvudman.

Grundskoleförvaltningen beaktar sedan 2022 domen i Högsta förvaltningsdomstolen avseende bokslutsavstämning. Det har inneburit att modellen för bokslutsavstämning har förfinats och tar hänsyn till det ekonomiska resultatet över flera år samt per skol- och verksamhetsform. I modellen har hänsyn tagits till det som ovan nämns *Styrprinciper egen regi* som används för kommunala verksamheter där *lokala avdrag* görs för lokaler, skolläddning, särskild undervisningsgrupp nivå 2 och övriga avdrag som grundskolenämnden beslutat centralisera av den kommunala huvudmannens uppdrag.

Grundskolenämndens extra tilldelningar under året, kompletteringsbudget, har också tagits i beaktan i avstämningen. Under året kompenserades skolor med enskild huvudman med dessa extra ersättningar via fördelning per elev. Avstämningen för grundskolan årskurs 1-9 har viktats utifrån andelen elever i respektive stadie.

I tabellen nedan redovisas differensen per skol- och verksamhetsform mellan de kommunala skolornas nettokostnad per elev/barn i jämförelse med grundpeng.

	<i>Differens nettokostnader jämfört med grundpeng 2022 (tkr)</i>	<i>Nettokostnad per elev o fritidsbarn, 2023 (tkr)</i>	<i>Budget grundpeng 2023, medel socioekonomiskt index 108 kommunala skolor</i>	<i>Differens nettokostnader jämfört med grundpeng 2023 (tkr)</i>	<i>Akkumulerad differens nettokostnad jmf med grundpeng, 2022-2023 (tkr)</i>
Grundskola					
F-klass	2,067	82,638	82,326	-0,312	1,754
Åk 1-9	3,649	107,991	107,777	-0,214	3,436
Fritidshem grundskola	1,401	35,490	35,355	-0,135	1,266
Anpassad grundskola (AG)					
Åk 1-9	0,624	498,163	498,060	-0,103	0,521
Fritidshem AG	0,915	167,923	167,413	-0,510	0,405

Bokslutsavstämningen för 2023 visar att grundskolenämnden i rollen som kommunal huvudman, med beaktan av domen i HDF, inte har förbrukat mer resurser än vad som tilldelats i budget, därmed kommer ingen extra utbetalning att göras till enskilda huvudmän eller fristående skolor med anledning av bokslutet.

Protokollsutdrag skickas till:

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef